

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 130. НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, четвер, 5-го липня 1945.

No. 130. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, July 5, 1945.

VOL. LIII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода”: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Соуза: BErgen 4-1016 — 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

НЕМА ВИБОРУ: ЦЕЙ АБО НІЯКИЙ ЧАРТЕР — КАЖЕ ПРЕЗИДЕНТ

У своїй промові до сенату у понеділок 2. липня з домаганням потвердження світового чартеру, сказав президент Гері С. Труман між ін.: „Рішення для сенату зовсім ясне. Нема вибору між оцим чартером, а чим іншим. Вибір є один — цей чартер, або ніякий.”

Заки президент явився в сенаті з апелем за ратифікацію чартеру випрацьованого на міжнародній конференції у Сан Франсиско, появилися були голоси, що чартер можна прийняти із деякими застереженнями. Оце мабуть вплинуло на ясне жадання президента, що чартер треба прийняти такий, як його ухвалено в Сан Франсиско, тобто без ніяких застерег.

У своїй промові президент вяснив головні цілі чартеру, а це: Недопустити в майбутньому до воєн; наладжувати міжнародні спори мирними засобами і на засадах справедливості; промошувати по цілому світу шлях до поступу і до вищої життєвої стопи; досягнути загальний пошанівок для прав людини і для рівної нагоди як для мужчин так і для жінок; усувати причини до міжнародних конфліктів і неспокоїв.

Учасі промови сенат і галерія оплескували оваційно президента. Він опісля пішов із сенаторами на перекуску та для відновли знайомства.

Наступне 50-ліття без світової війни.

Гаролд Е. Стасен, бувший губернатор стейту Міннесоти і делегат американського уряду на конференцію у Сан Франсиско, прибув на конференцію губернаторів, яка відбувається на острові Макінак в Міншиген. У розмові з газетярами він підніс вартість світового чартеру, заявляючи, що тепер є для Америки нагода повести заграничну політику так, що найближчих 50 літ можна буде провести без світової війни. „Я думаю, що це є найдовший час, який загалом можна передбачити, що в цьому не буде війни” — сказав Стасен.

Двої за приспіше ратифікації чартеру.

Бувший кандидат на президента з рамени Републіканської Партії, губернатор стейту Нью Йорк, Томес Дюї, прибув на нараду губернаторів до Макінак. Він висловився, що сенат повинен ратифікувати чартер, як найскорше і то без ніяких застерег.

ГРУ ТВЕРДИТЬ, ЩО АМЕРИКА МАЄ СВОЮ ПОЛІТИКУ ЗАГРАНИЦЕЮ.

Департамент стейту рішучо відкидає закиди, начеб Америка схилилася на бік Англії або Советів — як це оприлюднює дуючий тепер секретар стейту Джозеф С. Гру. Він заявляє, що Америка притримуюється Атлантийського Чартеру і має свої способи для досягнення цілей у заграничній політиці. У листі до конгресмена Кофі пише Гру: „Можу твердити з натиском, що Злучені Держави не мають ніякого мовчаного порозуміння або якоїсь умови, на підставі якої вона малаб творити разом з Англією проти советський фронт. Таксамо не є правдою, що Злучені Держави грають ролю, яка булаб шкідливою для британської імперії.”

Про політику відносно Польщі, писав Гру, Америка притримуюється дороги, якою йшов президент Рузвелт, а яка заснована в Кримській конференції.

НЬОЙОРСЬКІ ДОСТАВЦІ ГАЗЕТ ДАЛЬШЕ СТРАЙКУЮТЬ.

Не зважаючи на телеграфічний зазив Краєвої Воєнної Робітничої Ради до ньюйорської юнії доставців газет, щоб вона відкликала страйк негайно, або подала причину, чому вона викликала страйк, члени юнії не вернулися до праці, внаслідок чого на вулицях Нью Йорку і сусідних міст нема газет. Хто хоче купити газету, мусить іти аж до будинку видавництва. Зогляду, що Краєва Воєнна Робітнича Рада видала наказ, що газети мусять виходити, організація видавців приготує спосіб, щоб газети появилися в продажу незалежно від страйку.

НЕЗАЛЕЖНИЙ ПОВІТ ПРИСТУПИТЬ ЯК ЧАСТИНА СТЕЙТУ.

У День Незалежності, 4. липня 1945. р., повіт Дайд, стейту Джорджія, планує покінчити свою незалежність і злучитися зо стейтом. Незалежність повіту триває ще від часів Громадянської Війни в 1860. року. Тоді повіт видав прокламацію, що відривається від стейту тому, що хоче відорватися від Злучених Держав, а стейт цього не робить. Після покінчення Громадянської Війни забули за цю заяву, вислану до федерального уряду, а повіт не цофнув її досі. Щойно вчасі найближчого 4- липня мешканці повіту переголосують усно, чи вони хочуть дальше бути незалежні, чи злучитися з іншими повідами в стейті Джорджія.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ, чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі”?

Одноголосне потвердження Бирнса на становище секретаря стейту

Без ніякої дискусії і без ніякої опозиції сенат Злучених Держав потвердив іменування Джеймса Ф. Бирнса на становище секретаря стейту в понеділок 2. липня, заки ще до сенату прибув президент Труман для виголошення промови в справі світового чартеру.

Заки приступлено до голосування, провідник партії більшості сенатор Барклі заявив, що Бирнса знають усі так добре, що закінчим булоб відсидати його номінацію до провірин в окремі комісії. Таку саму заяву склав провідник партії меншини, сенатор Гейт. Після того предсідник сенату Мекеллар запитав, чи є може хто противної думки. Коли ніхто не зголосився до слова, предсідник віддав номінацію під голосування і воно вишло одноголосно.

Обвинувачують Швайцарію в змові до третьої світової війни

Орвис Шмидт, директор чужинних фондів в департаменті стейту, заявив перед підкомітетом військових справ у сенаті, що Німеччина вже приготувалася до сфінансування третьої світової війни. Це вона робить підпольно через швайцарські банки.

Число банків у Швайцарії в 1914. р. виносило 295. У 1942. р. їх було 372. Депозитів у швайцарських банках було тоді на 7 мільйонів швайцарських франків, а в 1942. було вже 16 біліонів. Ці банки запрошують німецьких громадян складати свої ощадності в Швайцарії, каже Шмидт. Тому, що банки не виявляють своїх вкладчиків, вони допомагають німецьким промисловцям приготувати тайні фонди на майбутню війну. Шмидт твердить, що небезпека полягає в тому, що фонди в швайцарських банках є складані в імені інших людей, а не тих, що подають свої імена.

Надіються, що Совети підуть війною проти Японії десь під осінь

С. Л. Солцбергер пише в часописі Нью Йорк Таймс в кореспонденції з Лондону, що панує таке переконання у військових обсерваторів, що Росія виповість війну Японії ще до кінця цього року. Кореспондент догадується на підставі різних міркувань, що це може статись десь біля Лейбор Дей. Виходилоб, що ця справа була вже давно обговорена і вирішена, мабуть ще в Тегерані, в 1943 році, в часі конференції президента Рузвелта з Сталіним. До цього додається, що хоч Росія наразі не воює, то далі дістає з Америки воєнне знаряддя, як і далі задержана славна „Полтавська база” в Україні для летунів Східної Команди Летунської Сили Злучених Держав. Ще далі кажеться, що Злучені Держави відступили Советам тайну зброю, якої Совети ще не використали, а готові з неї скористати у війні з Японією. Ще далі кажеться, що Совети підготовляють психологічно війну з Японією вже від довгого часу як пімсту за Порт Артур і прогру сперед 40 років.

Совети домагаються голосу в справі танжеру

Заінтересування Советів усім тим, що діється на Середземнім морі, стало наявним ще й з того боку, що Совети видвинули домагання бути учасником міжнародної конференції, що має вирішити міжнародне становище Танжеру, пристані над Гібральтарською протокою, що була під еспанською адміністрацією. Конференція мала відбутись у складі з британських, американських і французьких представників, та її відложено зогляду на домагання Советів.

Американські частини входять до Берліна, будуть теж і в Відні

Вже ввійшли до Берліна передні частини американських окупаційних сил, що будуть мати приміщення в німецькій столиці. Разом з американцями, британцями, канадійцями та французькими ввійшло теж до 200 кореспондентів. Досі був Берлін виключно під советською контролею. Рівночасно звідомляють, що в дуже скорому часі вийдуть американські війська теж і до Відня. Для Австрії призначено дві американські дивізії.

В Москві вітають оваційно китайського посла Сунга

Заповідають якісь радикальні зміни в советсько-китайських зносинах, бо тільки тим можна витолкувати собі той великий шум, який повстав в Москві з приводу прибуття Т. В. Сунга, прем'єра китайського уряду в Чункінгу, себто того уряду, який советська преса і пропаганда постійно лаяла. Сунга повитано оваційно при прибутті, а теж присвячується йому багато місця в пресі. Переговори ідуть щодо таких справ, як Маньчжурія, Корея, Внутрішня Монголія, а теж обговорюють війну з Японією. Позиція китайського уряду в Чункінгу сильно скріплена тепер тим, що Америка посилає тамтуди велику допомогу. А Сунг є теж добре виджений в департаменті стейту в Вашингтоні. Це, правдоподібно, найбільше заважило на тому, що й в Москві віднеслися до Сунга з такою великою прихильністю.

Японія зазнає скоро від бомбардувань тої самої долі, що Німеччина

Американські кореспонденти з Гвам звідомляють, що з кожним днем збільшається сконцентрована атака американських фортець на саму Японію. Атакують її тепер американські летуни з трьох летунських баз, що є розташовані в Гвам, Тініан і Сайпан. З найбільшою силою зачнетсья бомбардувати тоді, як буде викінчена цілковито база на щойно здобутій Окінаві. Тоді будуть бомбардувати японські міста, фабрики та комунікаційні шляхи налетами з 1,000 бомберів. А треба нагадати, кажуть кореспонденти, що ще тому кілька місяців налет з 200 літаків був чимсь надзвичайним і рекордовим. Вже по тім пізнають, як швидко розвивається офензива проти Японії на цілій лінії, а особливо в повітрі. Досі збомбардовано 22 японські міста. І то в такий спосіб, що з них остали тільки румовища.

Опір в Баліпапан сильніший.

Австралійські частини, що в неділю вийшли на беріг в пристані Баліпапан, що є нафтовим центром Нідерландського Борнео, стрічають у самому місті завзятий опір збоку японців.

Спізняються, як і німці з своїми тайнами.

Військові американські кола розсліджують тепер найновішу японську тайну зброю, якою має бути бомба „бака”, що її випускається з літаків. Її мали вжити японці на Окінаві з метою розторожити американську флоту, що буде наближатись до берегів острова. Та, як кажуть, американці випередили японців, приспішили офензиву, і тим не дали їм нагоди використати цю нову тайну зброю, бо мали її дуже мало. Але дещо з неї вони таки вжили проти американських сил. Американці назвали її бомба „бака”, себто „дурними”, бо многі з них випущені з літаків, не трафляли в ціль, тільки вбивали власного пілота. Це себегубна зброя, бо летун мусить згинуть. А важне й те, що летун мусить бути надзвичайно вправний, бо інакше хибить ціль. Бака летить з скорістю 500 миль на годину, та скорість є перешкодою, бо тяжко при такій скорості трафляти в ціль.

Японія не виграє, каже стилвил.

Ген. Стилвил сказав через радіо, що воєнна кампанія на Окінаві, що закінчилася цілковитою японською поразкою, коли говорити про зорганізований опір, виявила наглядно, що японці не мають найменшого шанси на якусь можливість вигри. На Окінаві вони ставили страшний опір, так, що їх треба було вигубити до ноги. Так і сталося, і так буде і деінде.

Будуть боротись 20 років!

Таке знову заповідає японська пропаганда через радіо, кажучи, що як китайці можуть опиратись вісім років, то японці зможуть двадцять!

„ЕН” як інвазійна валюта.

Американці вже зачали вживати японської валюти, призначеної для інвазії Японії, чи взагалі для окупації теренів Далекого Сходу. Японський ен чи сен зачав курсувати в Керама Айлендс, недалеко Окінави. Оплачують цю валюту тубильців, додаючи їм до платні ще й харчеві порції.

Чого не заберуть полякам у Лондоні?

Польські кола, що зв'язані з польським урядом у Лондоні, певні, що десь на днях Англія визнасть офіційно польський уряд у Варшаві, а тим самим буде зліквідований офіційно лондонський уряд Арцишевського, який московська „Правда” називає „фашистською бандою”. Та проте англійський уряд вилучить польську армію в Італії й західній Європі, як і польські добродійні, виховні й фінансові діяння, що теж повинні би бути віддані ново визнаному польському уряду, себто тому, що є тепер у Варшаві.

Треба держати з Москвою, каже міколайчик.

Станіслав Міколайчик, шб поїхав з Лондону до Москви для переговорів у справі сформовання нового уряду, в яким він став тепер третім віце-премієром, сказав на вічу в Варшаві, що Польща мусить бути в якнайтіснішій зв'язку з Советами, вясняючи, що вона не може ходити одинцем, бо навіть і найсильніша держава не може чути себе безпечною, як довго ще існує небезпека збоку німецького гітлеризму і фашизму.

Туреччина хоче нафти з Іраку.

До клопотів, зв'язаних з нафтою в Іраку, яку хотілиб контролювати британці та американці для цілей дальшої війни, прийшов новий: Туреччина зголосила ще свої домагання до цієї нафти.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подорожчак чотири центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакції не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Свято Американської Незалежності

„Форт оф Джулай“ — Свято Американської Незалежності — є і нині, як було в самих початках, найбільшим американським, національним святом. Коли кажемо „і нині“, то на це є певні причини, на які варто звернути увагу зокрема тим з американських українців, що то в українській справі стали тепер завзятими ворогами „українських самостійників“.

„Форт оф Джулай“ зродився з природного бажання людини чи народу бути господарем на землі, яку він вважає за свою, бо на ній зріє і її обрабляє, зростаючи потом свого чола. На тій землі хоче він сам рідити і сам рішати, теж і щодо того, чи і з ким йому бути, до якої спілки належати, а як належати, то й які тягари тоді поносити. Ніякого наказу, згорітимь йому накиненого, не визнавати від нікого! Навіть від рідного брата з іншої сторони. Навіть тоді, як це є „старший брат“, що сильніший, далеко багатший, впливовіший, чи це що, як це було в випадку боротьби американців з „рідною Англією“.

Історія доказує, що американська „самостійність“ вийшла на добре не тільки Америці, але й самій Англії. Самостійність довела Злучені Держави до небувало в світі розквіту. Край, що мав у часі проголошення самостійності не більше мешканців як було до цієї війни українців в Східній Галичині, став скоро найбагатшою країною в світі, а нині — найсильнішою і найвпливовішою. Кольонія, що „збунтувалась“ проти свого „старшого брата“ і пішла до війни, щоб таким способом визволитись від того брата, пізніше, і то навіть вже за нашої пам'яті, двічі врятувала тому „старшому братови“ життя, його власну самостійність і становище в світі. Самостійність обидвох „братів“ зблизила їх до купи нині так, що та зв'язь куди сильніша, розумніша і природніша, ніж була до часів першого „Форт оф Джулай“. Показується отже наглядно, що коли і між „братами“ не хоче один над другим старшувати, чи його економічно чи інакше визискувати, то доперва тоді стають відносини між ними справді добрі, дійсно сердечні.

Сьогорічний „Форт оф Джулай“ є свого роду зворотною точкою в житті американського народу. Злучені Держави стали чемпіоном всесвітнього об'єднання для безпеки миру. Американці почули себе так сильно закріпленими у своїй самостійності, що не відчували вже ніякої небезпеки для свого краю, колиб пришлося їм навіть з дечого з тої необмеженої самостійності зрезигнувати для високої цілі вселюдського збратання чи вселюдської кооперації для безпеки мира й кращого ладу в світі. Таке тепер діється, а американський нарід дає на це охотно свою згоду, вважаючи, що це його природний розвиток — від національної самоохорони і державної самостійності, а навіть ізоляції, до всесвітньої кооперації в спілці самостійних держав, як це постановлено в Сан Франсиско.

„Рутенія“ прилучена до „Росії“

Карпатська Україна зістала вже відділена від Чехословаччини і прилучена територіально до С. С. Р. а, внаслідок до Української Р. С. Р. Така угода настала між Москвою і Прагою.

Американські часописи, як знаємо, подали різно і назву країни, як і сам факт прилучення, бож писали про прилучення країни „до Росії“. Тільки прикінці, тут і там згадали, що це злучились „рідні з рідними“, себто українці з Закарпаття з українцями з Західної України, що були перше під Польщею, а тепер є під Советами. Те, що вони подали в наголовках тільки як про прилучення до Росії, а теж писали так і в новинках, то в тому, в першій мірі вина самої Росії, чи там уряд у Москві. Бо ж на що є „самостійна Україна“ в Советському Союзі, коли про українську територію, що природно повинна належати до України, зговорюється не Київ, а Москва? На що ж тоді здався „український комісар закордонних справ“, що то може „самостійно“ діяти, коли про нього нічого не чути, в такій хвилині, коли світова преса повинна якраз про нього писати, як і про самостійний уряд України! Та це вже речі так часто повторювані та вняснювані, що нема причини над ними ширше застановлятися ще й з приводу цього випадку.

Коли ж мова про „Рутенію“, то це вже до певної міри вина тої чеської політики, що її представником є д-р Едвард Бенеш, а яка, щоб задержати Закарпаття при Чехословаччині назавжди, хитрувала і назвою країни і назвою її мешканців, користуючись з національної темноти, що панувала на Закарпатті ще завдяки мадярському панованню та русофільським впливам. Та найбільша вина таки не чехів, а своїх. В чеському виданні, як бачимо, принаймні виділе „Рутенія“, а в „угорських превелбних“ в Америці це й нині тільки „Рошія“, про що можна перекопатися, коли хто погляне на Амер. Русській Вестнік чи подібну йому баламуту. Яничарство, підтримуване ще царською Росією, не дадо вкорінитись на цій українській землі навіть українській назві.

Судьба карпатських українців злучена тепер ось так з судьбою цілого українського народу, що тепер опинився у подавляючій своїй більшості під Москвою, чи там Росією. Тепер ті з них, що так мріли про Росію і Москву, що навіть своєї рідної назви признали не хотіли (їх тепер найбільше в Америці, але не на Закарпатті), матимуть нагоду перекопатися, чим є Москва для українського народу. Пізнають режим, про який вони ніколи по-

По конференції в Сан Франсиско

Дня 26. червня цього року президент Гарі Труман замкнув офіційно міжнародну конференцію в Сан Франсиско, що тривала повних дев'ять тижнів. П'ятьдесят держав підписали чартер нової міжнародної організації Об'єднаних Держав. По великих трудах, яким розходженнях, а деколи й таких драматичних ситуаціях, що грозили розбиттям конференції, остаточно повне засідання прийняло запропонований йому чартер.

Успішне покінчення цієї міжнародної конференції прийняти нагадало всім з вдовolenням, хоч ледви чи хто вповні здійснив свої домагання. Саме в цій легжиться суть якоїсь міжнародної праці, що уступки збоку всіх майже копечні. Бо справді, як погодити домагання такого праведника в політичному житті як прем'єра Полудневої Африки Яна Христіана Смутса з крутіїськими ходами таких як Вячеслав Молотов, або представників Української Мануїльської. Як погодити американську „демократію“ та свободу з російським диктаторським та тоталітарним ладом. Один не має що закривати, другий бажав би все закрити поза кулісами поліційної системи. Або, як могло б видаватися, як можна погодити такі економічно відсталі країни як більшість полуднево-американських республік з інтересами такої високої індустріалізованої країни як Злучені Держави. Проте, принаймні на папері, такі прищоло до згоди. Чартер нової організації уложений та підписаний.

Найважливіші розходження між державами.

Ніхто не в силі заперечити, що „сваф теріабль“, себто пострахом конференції, була советська делегація, яка подала раз-у-раз в конфлікті майже з цілим прочим світом. За Советами підтягали їх підручники — Україна та Білорусь зі свого націоналістичного обов'язку, а далі низка сателітів, як Чехословаччина та Югославія зі своєї Європи, в яку ввійшов Сталін, осягнувши через Карпатську Україну безпосередню з нею границю.

Що за зміни, що за думки насуваються, як тільки хочеться відлучитись у будучину українського народу, а теж і Європи. Це відчував Ен МекКормік. Відчувають це вельодзі й інші, а тоді зрозуміють вагу самостійницького українського руху, а тим самим і те, що справа Великої України, це справа не тільки визволення українського народу, але й мира і політичної рівноваги в Європі.

вель. Уступаючи Советам в справі вета щодо воєнних кроків нової організації проти нападника, през. Рузвельт домагався дискусії над кожною скаргю на Раді Беспеки. Ціль була така, що дискусія над виником обвинуваченого нападника в випадку його вини, нападника морально побивала. По дискусії він ставав вже немов осудженим. Советам залягло, щоб до такої есентуальної дискусії не допустити. Вкінці і тут, з певними обмеженнями, Совети уступили.

Третью справою була справа, чи Загальна Рада (Асамблея) має право дискутувати над такими справами, що порушують мир, отже й над справами, що можуть бути предметом скарги на нападника. Совети знов хотіли обмежити свободу слова на Загальній Раді. По торгах й тут уступили з тим, що дискусія може вестись тільки над справами об'єднаним чартером нової організації. Совети побоювалися, що їх внутрішня політика, їх поступовання з власними громадянами, може стати пераз предметом інтересної дискусії на Загальній Раді.

В одній справі нова організація не дописала, а саме в справі списання Бил оф Райтс людини та народу вже на самій конференції та втягнення тих постанов про права свободної людини до самого чартеру. Це було домагання всієї кращої частини людства. Совети теоретично не противилися тому. У вступі до чартеру, який опрацьовувала комісія під проводом делегата Д. Мануїльського, навіть прийняла дуже ідеалістичні погляди, накреслені Яном Х. Смутсом. Однак, як прийшла справа, щоб фрату в вступі перемінити на параграфи міжнародного закону, Совети поставили домагання, щоб тим пізніше зайнялася окрема Економічна та Суспільна Комісія. Чи дочекається коли Бил оф Райтс своєї кодифікації, чи звичаєм парламентарним відіслання до комісії означає похорошення цієї справи, покаже найближча майбутність. Детермінація таких ідеалістів як маршал Смутс та американців, як сенатора Ванденберга, який спершу ставив як умову своєї співпраці втягнення Бил оф райтс в чартер міжнародної організації, будуть тут рішальні. Іде про справу підставу, нового світового порядку, чи на майбутнє держава має мати право своїх громадян без причини взынати, розстрілювати, на-заслання та неспівнічності роботи посилати, чи не має права. Не говорять це, що й влучення Бил оф райтс в чартер завелоб вже автоматично рай на світ, що підписанням чартеру з такими постановами Совети стали вже ягнятником, однак все таки втягнення такої постанови в чартер дадоб змогу принайменше скаргитися на насиль-

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу.)

34) (Всі права застережені)

— А шляг би тебе ясный трафна! — дядько заклад ре-
гочучи. — Ото батярина!
— Завищо? — з невинною
мимор питав Олекса. — За те,
що розвеселив вас? Так цілий
вечір плакалиб та охкаліб.
Кожного вечора все знахо-
дили щось нове, то поважне,
то комічне, або те й те впер-
мішану. Радили собі як могли,
оби довгими вечорами не ну-
дитись. Душею поважних ве-
чорів став Безхатний, коміч-
них — Олекса. Не бракувало
ні комізму, ні поваги у друго-
го, та так якось само вкла-
лося. Третій „гільтай“, Павло,
не грав помітнішої ролі у жит-
ті кемпівців: все згадував

жінку й дитину в Галичині, об-
числював, коли то він до них
вернеться, нарікав на кризу.
Жартуючи збирали не раз на
інвалідів, на політв'язнів, рід-
ну школу. Збирали на громад-
ські цілі в Канаді. Давали дат-
ки всі, українці і чужинці.
Перебував на кемпі старий
приятель власника кемпів,
Стронггеда, кремезний свий
чоловічина з довгими, широкими
запорозькими вусами. Жінок
на кемпах не було, от хлоп-
цям і стрілила гадка — засну-
вати „Запорізьку Січ“. Безхат-
ний, як наглядач, мав більше
часу, — вилазав десь березо-
вий корч на булаву. Пару ве-
чорів хлопці вистругували й

вилазували її. Булава вий-
шла зовсім не погана. „Січ“
без кошового існувати не мо-
гла, а на те становиче, завдя-
ки вусам надавався тільки стар-
ий приятель Стронггеда. Не-
ділею „трийка гільтайв“ підне-
сла булаву старому з відпо-
відною промовою по україн-
ськи. Той нічого не розумів,
вибалушив очі. Тоді пояснили
йому по англійськи, в чому
річ, і — старий булаву радо
приняв. Так „Січ“ набула „Ко-
шового“. Потішилася не раз,
як розгінаний „Кошовий“ вга-
няв з булавою за „запорізьки-
ми“, неодного недосить швид-
кого булавою і вперіщив. По-
терпівши злостився, та не до-
го. Увійшовши в свою ролу
„Кошовий“ з правила дригну-
вав при співах...

Де хто занадто ревних
„меньколюбів“ хлопців лаяв
за зневагу українських тради-
цій. Воно правда, легковажен-
ня традицій може й було... Мо-
лодий розум на жарті вигад-
ливий, тай занадто вже сміш-

но ставало бачити „Кошового“
вганяючим за „козаками“.
Довезені сиви вуса розвіюва-
лися мітлами, булава літала з
руки в руку, гатила по плечах
і спинях бурлак. Відбувши „о-
перацію“, кошовий поважно
ставив її на полиці над своїм
ліжком, ніби на ознаку своєї
влади. А по друге, — А по
друге, — не один з тих „мень-
колюбів“, підливши, на все
горло клав „душу й тіло за
свободу“. Та по за тим „яло-
вим“ ньеньколюбством далі не
йшов. Хлопці жартували, але
й справді помагали по своїй
зможі тим, що за Україну кри-
чалися і мучилися по воро-
жих тюрмах...

Х.

Часто навідувалися на кем-
пи сини промисловця. Ніхто
не казав би, що вони сини
багача-мільонера, хлопці з у-
ніверситетською освітою. У
шкіряних куртках на міху, в
міхових шапках, індійських
мокасінах, на лижах подоро-
жували вони від кемпи до кем-

пи, лісами й скелями. А тих
кемпів мав їх батько щось
трицять п'ять, та кілька тра-
чало у місті й околицях. Старі
робітники розповідали, що
старшому синові навкучило
було таке життя: хотів від
батька відділитися. Стронгге-
да дав йому десять тисяч до-
лярів, кажучи: — Я, сину, почи-
нав ні з чим, з праці розбага-
тів і хотів би, щоб ви оба не
розпустилися, а йшли моїми
слідами. Ти хочеш жити своїм
розумом — добре! Ось, маеш
на початок, іди доробляйся.
Син, видно у батька вдавсь.
З десятком тисяч брався за
різні інтереси, однак по недо-
свідності, чи завинила тому
депресія — все трапив. Все та-
ки зумів прожити своїм розу-
мом більше двох літ. Вернув
до батька без грошей, але й
без довгія і приобичав батька
вже слухати, бо власний моло-
дий розум завів.
Тим оповіданням Безхатний
вірив і не вірив. Повірив тро-
хи пізніше, коли самий про-

мисловця пізнав. Старий час
від часу також обїздив кемпи.
Ів за одним столом з робіт-
никами, охочо розмовляв. Без-
хатний сидів за столом у пер-
шій п'ятці, з Лоренсом рядом,
напроти них, з другого боку
стола — писар з двома нагля-
дачами. Колиж приїздив кор-
тний з синів промисловця, або
й самий, сідали з краю, так
що Безхатний ставав третім
з ряду. Поводилися невимуше-
но. Якось Стронггеда Безхат-
ний зацікавився, спитав з я-
ких країв приїхав, як довго
в Канаді. В розмові звернув
увагу на те, що всі з Серед-
ньої Європи емігранти шийот-
ся дуже в пани...
— Ось, — казав — бачте,
скільки є тут робітників. В ме-
не їх працює по кемпах не
менш п'ятьох тисяч, а тисячі
до дві стало працюють у тра-
ках. Більшість з середньо-
європейських країв. Тяжко
працюють, і за безцінь. У ме-
не робітник все дістає дещо
більшу заплату порівнюючи з

іншими лісовиками, але то мі-
зерна заплата, признаю самий.
Шож, коли застій, нема збуту,
депресія. І ось, тяжко працю-
ють зиму, а на весні поїдуть
до Виніпегу й за тиждень за-
робіток прогайнують. Добре,
як котрий бодай порядне у-
брання справить. А тож про-
грають у коні, у пшеницю, в
карти, чи яка нештучка жінка
п'яному гроші витягне.
— Ну, порядне убрання, то
це не злий видаток!
— Так, не злий, — потвер-
див промисловець. — Однак
чорноробів купувати убран-
ня за пів сотки, часом і біль-
ше долярів, це така марно-
тратність. На пана він не по-
добає, хоч і як вбереться.
Кожний пізнає, що то за атах
з мови, чи коли потрібно бу-
де розписатися.
Безхатний з тою думкою по-
годинився. А промисловець го-
ворив далі:
(Дальше буде).

адресу.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BEGAN 4-0237—BYANT 9-0552

WAB MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REGULATIONS

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Судні робітники зобов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядності. При перенесенні до менше сушних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтед Крейте Емплімент Сервіс“. „Критичні“ робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

РОБІТНИКІВ І ЛОМБЕР ГЕНДЛЕРС ДОБРА ПЛАТНЯ постійна робота, досить овертайму повною нагодо TUTTLE BROTHERS 540 South Ave., Westfield, N. J. Westfield 2-1492

ЧОЛОВІКА ДО КУХНІ І ПОРТЕРА

Мешкання на місці ДОБРА ПЛАТНЯ, СТАЛО RANWAY 7-1432

ПАЛИШЕРІВ

Досвідчених на фабричних роботах Постійна праця і найвища платня для відповідних мужчин W. M. C. правила заховуємо ROYAL PLATING & POLISHING CO. 152-158 Bleeker St., Newark, N. J.

ХАТНИХ РОБІТНИКІВ

Стає заняття, 6 день тижнево ДОБРА ПЛАТНЯ Час і пів за овертайм Приемне до Mrs. Austin HOTEL RIVIERA Clinton Avenue & High Street Newark, New Jersey

МАШИН ГЕЛПЕРС

Пресман на piano rims Casemakers Веніс Драйерс Джойнт Гендс Гаус Гендс Филдерс Ломбер Гендлерс Гермер Гауерс Стрінг клінерс Портерів Стає заняття Знамениті робітничі умовини STEINWAY & SONS 36 St. & 19 Ave., Long Island City Telephone Astoria 8-2131

КУПУЙТЕ ВОЕННІ БОНДИ

ПОТРІБНО МУЖЧИН

МУЖЧИН до роботи в вугільній ярді ДОБРА ПЛАТНЯ СТАЛЕ ЗАНЯТТЯ NEWARK COAL CO. 49 Badger Ave., Newark, N. J.

Пресерів Досвідчених ручно прасувати і на машинах. Добра платня. Приемні робітничі умовини. Ajax Cleaners, 31 West Grand Ave. (near Pennsylvania Station), Elizabeth, New Jersey.

Туя і Лай мекріс Машинистів, що вміють аську роботу Тільки досвідчених — добра платня Стає заняття і по півні Roosevelt Mfg. & Machine Works 98 13th Ave., Newark, N. J.

ФАБРИЧНИХ РОБІТНИКІВ добра нагода на працю тепер і по півні. W.M.C. правила заховуємо. Голоситься до: Eisen Brothers 1601 Willow Ave., Hoboken, N. J.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

Дівчат вчитись комерційного фотографування, 5 днів, 50 ц. на годину. Charmante Studio, 210 5th Ave., N.Y.

Вейтерок, стає заняття, 6 день, добра платня. Presto Restaurant, 230 Market Street, Paterson, New Jersey.

ФАБРИЧНИХ РОБІТНИЦЬ добра нагода на працю тепер і по півні. W.M.C. правила заховуємо. Голоситься до: Eisen Brothers 1226 Willow Ave., Hoboken, N. J.

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖЕНЩИН

ГОТЕЛЕВИХ РОБІТНИКІВ Жінок і Мужчин Добра платня—Вік не обмежений Не треба досвіду—У всіх департам. KNOTT HOTELS Free Employment Service 234 7th Ave., bet. 23 & 24 Sts., N.Y.C.

ANY BONDS TODAY?

By Gracie Allen and George Burns

Illustrated by Gregory D'Alessio

"Take it easy, lady. My assistant must have stopped to buy a War Bond."

домим і в усякім разі про її властиву суть знали стільки, що й ніщо. У Скрібонія Лярга і Діоскоріда маємо замітну пораду, аби при довгій болю голови класти на болюче місце „корчову рибу“ т. зв. козвизника, по лат. TORPEDO, який при діткенню обезчулює, і держати його доти, доки те місце не буде заголомушене. А коли не вистане одної риби, треба взяти їх більше. Безперечно, це найстарший зі всіх прикладів несвідомого уживання електричності до лічних цілей.

Що торкається масажів, з'ясуємо забутих у середніх віках, які науково обробив та аж у новіших часах завіс голландський лікар Мейгер, треба пригадати, що вже старинний Гіппократ учив, що через сильне натирання людське тіло твердне, через лагідне м'якне, а через середнє виповнюється. Натирання служить для здоров'я.

Для плекання шкіри й у здорових людей був уже в найдавніших часах окремий історичний фротерський інструмент із теракотти, який багато разів знайдено на місцях давньої Трої та при новіших розкопках на Мельосі. Один із зошитів CLASSICAL REVIEW вказує на те, що ті т. зв. троянські щітки представляють примітивні, шорсткі пильники, якими сильно натирали підшви та інші часті тіла. Що новітня шведська лічничка гімнастика, якої головна прикмета лежить у тім, що вправи побити не сам лише хорий, але загальному рухови хорого протиставляється відповідний опір апаратами, також має деяку аналогію в старині, видно з Галена, а особливо з Діоскоріда. Як на певно виходить із одного твору Цельза, в наукових цілях навіть вівісекція не була в старину незвісною, але від часу до часу практикована і то не лише на звірятах, але також на живих людях, головово на злочинцях (наприклад Тікарі Герофіл і Еразістр, щоби обсервувати процеси у внутрішніх органах). На жаль у деяких століттях

поняття були так мало ясні, що навіть людське чуття не могло здержати від подібних обурюючих вчинків. В старину з'ясуємо не цілими людського життя невідільників, глядіторів та злочинців, а через те ті живі знаходять тут своє одинокі, хоч розуміється нужденне оправдання. При нагоді треба заважити, що секція трутів ввійшла в уживання аж між александрийськими лікарями, головово за понукою Птолемея, коли натовісь ще Арістотелі із релігійних причин не смів студіювати будову тіла на трупах.

Декому небезітересним буде почути, що й уживання п'явок у медицині виводиться ще від Нікандра, котрий припує на вкушення гадюки поставити коло рани п'явку. Також кладе Нікандер вагу на випалювання рани розжареним залізом та витягання банкою застоєної крові. Але аж одному лізнішому лікареві, що зв'язав Темізон, пощастило завести загальніше уживання п'явок у лікарській штуці.

Тим, що дійсно відкрив обіг крові, був Гарвей в 1619 році. А такі можна певно доказати, що й Еразістрат із Кеоса, що коло 300 р. перед Христом був прибічним лікарем короля Селевка I (Нікатора) з Сирії, а також по нім славний Гален, якому бракувало ще тільки відкрити жилі кліпни, підійшли дуже близько до цілковитого відкриття обігу крові. Та оба вони не мали спроможності зібрати своїх спостережень в особну, суцільну науку, а ще менше ними користуватися, і відси пішло те, що ті спостереження досить скоро пішли в непамять.

На більшо, звісну хворобу очей, була найстарша, до кінця 18. століття головово уживана, хоч нині зовсім закинута метода операції т. зв. дисльокція, реклінація або депресія, отже втискання т. зн. погуження зісуненого з зіниці бильма в простір склястого тіла. Аж коло половини 18. століття впа оператор Давіль сам зі себе на гадку усувати биль-

мо з ока через наріз передньої комірки. Від тоді його метода т. зв. екстракція або знімання повови здобула собі право горожанства та стада тепер виключно пануючою, певно з численними модифікаціями, з яких найбільше реформована метода Грефа. А прецінь доказано, що вже в старину деякі хірурги дійсно займалися екстракцією бильма. В писаннях дотепного Антілла, що жив у 3. столітті, знаходимо вістку, що один, впрочім майже незвісний лікар, на ім'я Лятіріон, навчав здійсмати бильмо як одинокі вірного способу та давав йому виразно місце перед уживанням доси втисканням, хоча це було знане вже індійським браманам, а після папіруса Еберсового писаного 4000 літ тому назад також єгиптянам. Отже властивий спосіб операції був знаний старинним народам, але пішов у забуття та мусів аж у нових часах бути наново винайденим.

Коли німецькі студенти приносили із поединку сильно порубані носи, а в дуже тяжких випадках нарікали на цілковиту втрату благородної кінчини лица, яку нинішня штука, як звісно, має спроможу до якоїсь певної міри направили, то їм певно й не спалося, що вже старинні індійці вміли приставляти штучні носи. Вирізували з чола пластину шкіри завбільшки таку, якої треба на ніс, потім завернувши її прикладали до носової насади так, що гладка сторона шкіри виходила на зверх, а край вправляли в заруби і в поранені місця на краях недо-стаючого носа та прикріпляли швами та пластрами.

Недавно була в часописях вістка, що наші нинішні лікарі звернули увагу на консервуючу силу меду та воску і зовсім

поважно захожуються зверну-ти на будуче при консервован-ню трутів чи частин тіла біль-шу увагу на мед. Та наші лікарі нічого іншого не роблять як те, що робили їх товариші вже перед тисячами літ. Віск та мед знади вже з його кон-сервуючого ділання скити та перси, а майже всі народи старини досить часто уживали його до бальсамування. Королі Спарти, Александер Великий, цар Юстиніан та бага-то інших лягли до вічного сну в солодкому меду. В Тельмесі в Лікі відкрито недавно один нагробний напис, де говорить-ся про поета Боета, похороне-ного в меду.

(Дальше буде).

ДЛЯ КРАШОГО ЗАВТРА... КУПУЙТЕ ВОЕННІ БОНДИ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Піарічні збори Тов. Єдність, від. 163, відбу-дуться в неділю, 8. липня, в годині 1. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклін ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є багато важних справ до поагодження. — За уряд Н. Курко, пред.; І. Потучко, рек. секр.; М. Параняч, фін. секр. 1123 Germantown Ave., Phila 23, Pa.

КЛІВЛЕНД, О. — Піарічні збори Тов. Соція, від. 336, відбудуться в неділю, 8. липня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, впривати свої вказівки, за-брати свою дивіденду. Буде звіт контр. комісії і маємо важні справи до поагодження. — В. Волянський, пред.; Г. Кісіль, фін. секр.-кас.; Т. Калмук, рек. секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Збори Сестр. Благовіщення, від. 125, відбудуться в неділю, 8. липня, в год. 1. пополудні, в парохіальній галі при Окей Райс ул. Ксенія Пантас, пред.; Петронія Яворська, кас.; Іванка Подо-ла, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Піарічні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, від-будуться 8. липня, в годині 1. пополудні в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти, бо буде звіт уряду і інші справи до поагодження. За уряд: Н. Задерський, пред.; С. Морозович, фін. секр.-кас.; І. Муж рек. секр.

Появилась на американському книжковому ринку така книжка про Україну, на яку ми довго ждали, бо написав її визначний американський журналіст і письменник, а видада її одна з найстаріших і найбільших американських видавничих компаній. А що важніше: в книжці подана правда про Україну, а здійснення ви-звольних змагань українського народу звизується з перемогою та триумфом демократії. Отсею книжкою, що є повна віра в остаточну перемогу свободолюбних ідеалів українського народу, є:

The Ukraine: A Submerged Nation

by WILLIAM HENRY CHAMBERLIN, published by The Macmillan Company, New York.

Отся книжка повинна знайти негайно теж і в домі американських українців. Написана вона в такій мистецькій, а рівночасній простій спосіб, що кожний прочитає її легко з великим зацікавленням. Надається вона якнайкраще на святочній дарунок нашим дітям і внукам, близьким чи дальшим знайомим, зокрема тим американцям, що ще мало знають про Україну, або зле знають, начитавшись неправди про український нарід і його змагання, якої досі було так багато в Америці, та яка далі поширюється. Хай-жеж тепер кожний і кожна з нас стане до боротьби з тою неправдою поширюючи всюди правду, зокрема ту, що зібрана в отсій знаменитій книжці.

Замовлення на цю книжку враз з належністю в сумі \$1.75 належить слати на таку адресу:

СВОБОДА

P. O. Box 346 Jersey City, N. J. Замовлення з Канади треба платити американською валютою. C. O. D. не приймаємо.

ТАРЗАН, ч. 1204. Гітлерова втеча.

WEAKENED BY LOSS OF BLOOD, TARZAN FELL UNCONSCIOUS BEFORE HE COULD DESTROY THE REMAINING PLANE.

THE NAZIS DID NOT SEARCH FOR HIM. THEY WERE TOO BUSY PREPARING FOR THE FLIGHT OF THEIR FUHRER.

"HUNT DOWN THIS TARZAN," HITLER SHOUTED, "WHEN YOU HAVE KILLED HIM, LAY A SWASTIKA ON THE FIELD AS A SIGN."

THEN THE PLANE ROARED SKYWARD. SO HAD VAGRANT CHANCE PLUCKED HITLER FROM TARZAN'S AVENGING HAND.

Ослаблений утратою крові, Тарзан упав без пам'яті, поки він міг знищити останній літак.

Нацисти за ним не шукали, бо вони були занадто заняті підготовою вилету фірера.

„Шукайте Тарзана“, крикнув Гітлер; „як його убете, виложіть на полю знак свастики“.

Потім літак загудів попід хмарами. У цей спосіб пропала Тарзанова нагода до пімсти.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. Запо-розька Сіг, від. 67, поагодляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піарічні збори відбудуться в не-ділю, 8. липня, в Ліберті галі, в 2. год. пополудні. Контр. комісія дасть звіт за перший піарік і будуть інші важні справи до поагодження, то-му просимо всіх членів явиться. — Т. Стадник, пред.; І. Хіровський, кас.; І. Піріт, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 17. червня 1945 року помер у 62 році життя

ЮСІФ ТИРЧИК, довголітній член Бр. св. Арх. Ми-хайла, від. 350 У. Н. Союзу в Стемфорді, Конн.

Похороні поховані в селі Ново-сіці, повіт Санок, Західна Укра-їна. Був організатором Бр. св. Арх. Михайла та урядником дові-длі. Похороні останні у смутку жону Катерину і 2 дочок: Емілію і Стефанію, сина Богдана, котрий служив при американській армії деє в Європі, і два онуки.

Похорон відбувся 20. червня з дому жалобі до української като-лицької церкви св. Володимира при участі членів, кравчих і зна-йомих на цвинтар Спрінгфілд. — В. Р. П.

НА ПРОДАЖ 100-АКРОВА ФАРМА.

Земля першої класи, добрі будин-ки, 30 ділянок коров, двоє телат, 1 бугай, 2 коні, трок, трактор, машина до молока, холодитільня на молоко і всі фермерські машини, які до фар-ми потрібні. Фарма є при каміній дорозі, міська-електрика, школа авто-бус іде попри фарму. Минулого ро-ку за -молоком прийшла \$9,000. Про-даю з причини слабости. Ціна \$12,000. Вплати \$4,000, решта на легкі сплати. Голоситься до:

JOHN NALERA RAMSEN, N. Y.

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ Об'яга ширя і чесна 801 SPRINGFIELD AVENUE, corner Harrison Place IRVINGTON, N. J. Phone: ESsex 3-9090

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вище ОБСЛУГОВУЄМО В ПЕРТ АМБОН І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME 433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ заряджує погребам по \$150 ціні та іншої ак

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNCO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Rignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Занимаєсь похоронами В БРОНКС, БРООКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 165 St.) BRONX, N. Y. Tel.: MEtrose 5-5577